

De IJzeren Man 80 jaar

door Jan Smits

De aanleg

Negentienhonderdnegentig, een gedenkwaardig jaar voor de IJzeren Man. De plas heeft een fikse opknapbeurt gekregen en het nieuwe subtropische zwembad is feestelijk geopend. Menig reiziger die Weert per trein aandoet zal niet weten dat hij of zij zich bevindt op het "spiegelbeeld" van de plas die zijn naam heeft gegeven aan een wandelpark, zwembad en andere recreatieve voorzieningen waarvan Weert al jaren geniet. In tegenstelling tot het Geurtsven zijn de grote plas waarover dit verhaal gaat, de oude en de nieuwe eendenvijver en de kleine IJzeren Man niet ontstaan uit natuurlijke vennen maar kunstmatig aangelegd. Voor het ontstaan van de ruim 10 ha grote plas "De IJzeren Man" dienen we terug te gaan naar twee tijdstippen die het begin markeren van een grote ingreep in het stuifduinengebied - een uitloper van de Boshoverheide - dat aan de zuidzijde van de Zuid-Willemsvaart lag en rond de eeuwwisseling grensde aan het akkerareaal van de Boshoverbeek.

Allereerst het jaar 1894. In dat jaar vestigt zich in Weert de familie van Aken op de Scholtissenhof, een historische hoeve op de Boshoverbeek. Deze familie werd daardoor ook eigenaar van een gemiddeld twee meter hoog stuifduin "Scholtissenheuvel" dat voor akkerbouw niet direct geschikt was en deel uitmaakte van de "Aoverterberg". Een tweede belangrijke datum was 16 november 1904 toen Victor de Stuers, afgevaardigde van het district Weert in de 2e Kamer, de aanleg van de spoorverbinding Weert-Eindhoven wist te bewerkstelligen. Het zou echter nog tot 1910 duren eer men hiermee daadwerkelijk begon. Vóór de eerste wereldoorlog was Weert reeds een belangrijk spoorwegstation aan de IJzeren Rijn, de directe verbinding tussen Mönchengladbach en Antwerpen. Hiervan rest o.a. nog de goederenlijn van Weert naar Budel-Schoot en Hamont. Met de nieuwe spoorlijn die het noorden via Eindhoven-Weert met Maastricht en het mijngebied rond Heerlen zou verbinden, zou een intensivering van het railverkeer over de Zuid-Willemsvaart ontstaan, dat de scheepvaart ernstig zou hinderen. De Duits-Belgische lijn maakte gebruik van een lage draaibrug met voorrang voor het treinverkeer. De oplossing was een hooggelegen brug over het kanaal. Mede met het oog op het aan te leggen, intensief te gebruiken rangeeremplacement besloot men tot het opwerpen van de z.g. "Statieberg". Een gelukkig besluit mede gelet op de problemen die andere steden later kregen met railverbindingen door de binnenstad.

De aannemers A. Geldens en C. Kocken, die het karwei hadden aangenomen, ontmoetten tijdens een borreluurtje in Hotel du Commerce de heer H. Linskens, die hen de tip gaf dat de familie van Aken wel ophoogzand wilde verkopen. Op 30 maart 1912 kwamen zij met de familie van Aken in een onderhandse akte overeen dat ze een

Uitgraven van de IJzeren Man door de graafmachine "de IJzeren Man" genaamd.

perceel van 13.09.45 hectare tot willekeurige diepte mochten ontgronden voor de somma van f 250,- per hectare. Het te ontgraven terrein zou in volle eigendom bij de familie van Aken blijven. Wanneer men precies met graven begonnen is, is niet bekend. In september 1910 was men gestart met de aanleg van de nieuwe spoorlijn. Op 27 juli 1912 maakt "Het Kanton Weert" melding van activiteiten op het terrein dat later de IJzeren Man is gaan heten. In een brief van 23 september 1912 verzochten de aannemers aan de gemeente Weert om de Bocholterbeek, die dwars door het terrein liep, te mogen afsluiten en om te leiden. Uit het tempo, waarmee zich de hele operatie heeft voltrokken, mag men concluderen, dat men er meteen mee begonnen is. Daar men in Weert niet voldoende werkkrachten voor deze gigantische onderneming kon vinden, trok men van elders arbeiders aan, die al gauw de naam "Poldermannen" kregen. Het merendeel was van Hollandse afkomst. Deze werklui werden gehuisvest in drie barakken. Een stond er op de plaats waar nu Denenoord ligt; de tweede op de hoek van de huidige Valenakkerweg en de Louis Regoutstraaten de derde aan de tegenwoordige Poldermanstraat waar ook de "Poldermanskoel" gelegen heeft. Men had de huisvesting zo verdeeld, dat de woonwerkafstand beperkt bleef. Bij de tweede barak bevonden zich ook de werkplaats, de remise van het rollend materieel en de machines die nodig waren voor het graafwerk en het ophogen van de spoordijk. De "IJzeren Man" was de naam die men gaf aan de stoomgraafmachine, een soort baggermolen op rails, voor het grote graafwerk. Later werd deze gewild of ongewild de naamgever voor het hele gebied en de aldaar gelegen zwembaden. Of er een relatie in de naamgeving bestaat met de 50 ha grote IJzeren Man in Vught, die in 1890 uitgegraven werd voor de stadsuitbreiding van 's-Hertogenbosch is niet duidelijk. Hoeveel personen bij het graafwerk en de aanleg van de spoorlijn betrokken waren is door het ontbreken van schriftelijke gegevens niet bekend.

Hub van den Bosch weet nog dat zijn vader als aankomend zelfstandig bakker ("Gonnebertje") een goede start kon maken door de broodleveranties aan de "poldermannen". Eén van de laatst overgebleven arbeiders was Bertje Salmans, die later in dienst van de Staatsspoorwegen en de Nederlandse Spoorwegen de "blokpost" aan de Spoorbrug bediende.

Naast de heren Geldens, die tijdens het werk in Weert verbleef, en Kocken, die vanuit Tilburg de zaak regelde, had de heer Eckels de leiding over de werkplaats en de tekenkamer. Als baas grondwerken werd een zekere Van der Plas aangesteld, bekend om zijn zware en volumineuze stem die in de verre omtrek te horen was wanneer hij commando's gaf bij het leggen van de bielsen en de rails. Wat het project in zijn geheel en in onderdelen gekost heeft, is door het ontbreken van een archief onbekend. Wanneer men in 1913 klaar is, ligt er aan de Voorhoeveweg (de Kazerne-laan bestond toen nog niet) een vijf meter diep gat. Het gemiddeld twee meter hoog stuifduin meegerekend heeft men dus ongeveer 770.000 m³ zand verplaatst. Dat men niet dieper groef dan deze vijf meter zal gelegen hebben aan het feit dat de graafmachine niet door de harde leemlaag kon breken. Hydrologisch gezien een geluk voor het ontstaan van de huidige plas. De leemlaag dwong de aannemers de ontgroning horizontaal uit te voeren, hetgeen leidde tot de grote oppervlakte die de IJzeren Man nu beslaat, namelijk ongeveer 12 ha. Uit nadere bestudering van kadastrale gegevens blijkt dat men ook andere percelen buiten die van Van Aken ontgrond heeft. De financiële afwikkeling hiervan is echter niet te achterhalen. Regen- en grondwater namen snel bezit van het gat en geleidelijk aan nam dus ook de natuur zijn rechten.

In 1898 had de gemeente Weert toestemming gekregen om 50 liter water per seconde uit de Zuid-Willemsvaart af te tappen om de Bocholterbeek te voeden die, zoals

Paviljoen lustoord de IJzeren Man tussen 1921-1930.

vermeld, oorspronkelijk dwars door het terrein liep. Op het punt waar deze toevoer op de Bocholterbeek aansloot - ongeveer aan de Voorhoeveweg - ontstond spoedig een watervalletje dat zijn water naar de plas loosde. Wanneer men langs de Voorhoeveweg tussen de beek en de IJzeren Man loopt, ziet men een duidelijk niveauverschil, dat gemakkelijk een overloop bij een lage en zwakke oever kan doen ontstaan. Het overtollige water liep aan de andere zijde via een bekenstelsel in de richting van de Boshoverbeek weg. Dit water, afkomstig van de Zuid-Willemsvaart, ging later ook de waterkwaliteit van de IJzeren Man bepalen.

Het materiaal werd verkocht of gesloopt. Twee locomotieven werden verkocht aan de Kempensche Zinkmaatschappij, de voorganger van de huidige Budelco. Daar hebben ze nog dienst gedaan tot de vijftiger jaren, waarna ze werden gesloopt. De heer Tijssen, hoofd werkplaats, heeft de twee fraaie locomotiefslampen geschonken aan de gemeente Weert als herinnering aan de aanleg van de IJzeren Man. Vanaf 12 mei 1990 sieren zij de hal van het nieuwe subtropische zwembad De IJzeren Man als eenzame getuigen van dit enorme werk.

Bij de restauratie van de IJzeren Man in 1989-1990 heeft men geen sporen meer aangetroffen uit de tijd van de ontgraving. In de loop van de jaren zijn die volledig uitgewist. Tot de jaren 1940-1950 bevond zich in het midden van de plas - vanaf de Kazernelaan tot aan de Voorhoeveweg - nog een dam waarover men gemakkelijk kon lopen. Ook hebben er nog lang afscheidingen in de plas gestaan waaronder een begrenzing van het gedeelte dat nog in het bezit van de familie van Aken was gebleven; in de oorlogsjaren 1940-1944 gaf een kabel de rand van het "spergebied" aan.

Het zwembad en de speeltuin

Op 23 april 1920, ruim zeven jaar na de opening van de spoorlijn Weert-Eindhoven, deden enkele burgers een oproep om te komen tot de oprichting van een "Vereniging tot Exploitatie van de IJzeren Man". Deze zou de 12 ha grote waterplas gaan exploiteren als bad-, roei- en zwemvijver aangevuld met een restaurant en speeltuin. Een gedurfd plan voor die tijd in zo'n katholieke streek waar openlucht-

zwemmen eigenlijk nog taboe was, om nog maar te zwijgen over de kosten. Ondanks het taboe verzette de toenmalige deken Haenen zich niet tegen de plannen want het zwemmen was niet meer tegen te houden en men maakte daarvoor al gebruik van allerlei vennen en beken en van het kanaal.

Op de eerste vergadering van 25 april 1920 was de belangstelling niet groot. Slechts 30 heren gaven aan de oproep gehoor. Daarom deed men een tweede oproep, ondersteund door een ingezonden brief van enkele deelnemers.

Op 25 april 1920 werd toch maar een voorlopig bestuur gekozen uit de initiatiefnemers: Frans van de Laar (voorzitter), Math. van Kimmenade (secretaris), Jos Specken, eigenaar van de later gegraven Kleine IJzeren Man (penningmeester), J. Hendrix, P. Clercx en van Aken (commissarissen). Deze laatsten hadden tot taak de benodigde gronden te verwerven. De financiële belangstelling was geringer dan men gehoopt had. De intekening op de uit te geven aandelen verliep slecht. Daarbij kwam nog dat men er met het berekende aandelenkapitaal niet kon komen. Wilde men verantwoord kunnen starten, dan was er meer geld nodig. In deze vergadering gingen stemmen op om nu reeds de gelegenheid te openen lid te worden. Met de contributies, die men op totaal f 1500,- schatte, dacht men al voor een groot deel te kunnen voorzien in de dekking van de jaarlijkse onderhouds- en toezichtskosten. Op zaterdagavond 15 mei 1920 besloot men over te gaan tot de definitieve oprichting van de vereniging. De zes voorlopige bestuursleden werden als zodanig bevestigd en concept-statuten werden opgesteld. De vereniging kreeg de statuten van een Naamloze Vennootschap waarvan de deelnemingsbewijzen minstens twee maal per jaar verzilverd zouden worden. Hoewel het aandelenkapitaal nog niet voltekend was, had men toch al gronden aangekocht en was men reeds met het grondwerk van de toegangsweg begonnen. Met zette vaart achter de zaak want op maandag 24 mei 1920 begon men het geld van de intekenaars al te innen, ofschoon er nog geen enkel certificaat gedrukt was. Voor de duidelijkheid zij opgemerkt dat de aandeelhouders geen leden van de vereniging hoefden te zijn. De ledenwerving startte pas later.

Ook de gemeente zag wat in de plannen en besloot op 21 mei 1920 een stuk grond in erfpacht af te staan tegen betaling van f 1,- per jaar. Deze erfpacht zou later overgaan op andere exploitanten en zou lopen van 1 april 1921 tot 31 maart 2020. De raadsleden van Aubel en Mertens gingen akkoord met het voorstel mits de bestaande weg open zou blijven voor het verkeer. De erfpachters werden verplicht om het

Zwembad bij Dennenoord 1933-1940.

geheel goed te onderhouden, terwijl de aanwezige bomen eigendom van de gemeente moesten blijven. Was men eerst van plan het bad aan te leggen op het westelijke middenboord, later vond men het praktischer om de zuidkant daarvoor te bestemmen omdat de oever aldaar eigendom van de gemeente was die de grond gratis ter beschikking zou stellen. Men moest dan wel wat afgraven. De toegang zou worden gevormd door een acht meter brede weg. De ingang kwam achter Sluis 16. De kosten werden geraamd op f 1000,- die men via het plaatsen van aandelen ad f 50,- bij elkaar trachtte te krijgen. Om aan de plannen grotere bekendheid te geven werd de etalage van J. Lenaerts ingericht om het plan aan het publiek voor te stellen. Een grote advertentie in "Het Kanton Weert" riep de Weertenaren op om op zondag 9 mei 1920 naar Sociëteit Corona aan de Oelemarkt te komen ten einde zich daar te laten inschrijven als lid of aandeelhouder van de vereniging. Om toegang tot het zwembad te hebben moest men immers lid zijn. De contributie werd gesteld op f 15,- per gezin per jaar, maar als men aandeelhouder werd kreeg men reductie variërend van f 2,50 tot f 5,-.

Op 28 mei 1920 startte de inschrijving van leden bij H. Linskens in de Langstraat. Naast het gezinslidmaatschap kende men ook dat voor alleenstaanden (f 10,- per jaar). Op 12 juni hield men de eerste aandeelhoudersvergadering tijdens welke de statuten, na een kleine wijziging, goedgekeurd werden. Het bestuur kon daarbij trots mededelen dat de toegangsweg vanaf Sluis 16 gereed was en dat men op het "strand" al diverse zaken gerealiseerd had. Men werkte in een hoog tempo want op 9 juli waren er al houten kiosken en banken geplaatst. Het eens zo afgelegen, rustige bos- en heidegebied kreeg het karakter van een ontspanningsoord en men ging verder met het bouwen van een café-restaurant. Men nam zich voor om op 15 en 16 augustus het complex officieel te openen wat ook lukte. Om 3 uur zou de feestelijke opening plaatsvinden met een Kermesse d'Été. Ook de middenstanders en venters konden een graantje meepikken door in een kraam of tent hun waren aan te bieden. Op maandag 16 augustus was de sluiting bepaald op 20 uur. Tot die tijd zou er echter van alles te doen zijn: Gymnastiekuitvoering, zwemwedstrijden, kanovaren, Bal Champêtre etc. Voor de zwemwedstrijden werd een zwemkostuum verplicht gesteld. De afstanden bedroegen 50 en 150 meter. Verder was er nog een soort steekspel. De entree voor niet-leden bedroeg 25 cent. Honden werden op het terrein niet toegelaten.

15 Augustus was een prachtige zomerdag. "Waat e waer" is al vaak geroepen als zich om 15 uur een grote menigte heeft verzameld. Een feestelijk versierde boot stoomde op naar Sluis 16. Via de van eiken takken gemaakte hoofdingang kwam het publiek binnen. Het voltallige verenigingsbestuur en het gemeentebestuur onder aanvoering van burgemeester Kolkman en de beide wethouders waren aanwezig. Om precies drie uur nam de voorzitter, Frans van de Laar, het woord en schetste de schepping van het lustoord. Hij riep iedereen op om zoveel mogelijk te profiteren van het gebodene, eendrachtig samen te werken en alles in het werk te stellen om de exploitatie te doen slagen. Daarna spoorde de burgemeester. Hij opende zijn toespraak met de aanhef "Mijne Heren". Speciaal richtte hij zich tot de moeders: "Hun aanwezigheid zij een schutsengel voor deze sportplaats". Na deze plechtige toespraken amuseerde iedereen zich op eigen wijze. Op de tonen van de harmonie St. Antonius waagden de danslustigen zich op de dansvloer terwijl de kinderen zich tegoed deden aan ijsjes en andere snoeperijen van "Krakefrênske". Het feestgedruis duurde tot acht uur, daarna begaf iedereen zich naar huis of naar Hotel de Engel voor een concert. 's Maandags was het weer een stralende dag. De feestboot

Verdwenen restaurant de IJzeren Man. Een geliefde pleisterplaats van wandelaars in het IJzeren Man complex.

bracht weer veel mensen naar Sluis 16. Vandaar was het nog een korte wandeling naar de plaats voor de zwemwedstrijden. De volgende sportieve mannen bonden de strijd aan: Fr. Megen, Jan Hangx (later secretaris van de gemeente), M. de Haan, de Vet uit Beverwijk, W. Kooiman uit Amersfoort, A. Barendregt uit Rotterdam, van Borg uit Viersen (Duitsland) en buiten mededinging C. Mathijssen, Breukers, Jos Specken jr. en A. Pruyboom (wedstrijdcommissaris). De uitslag luidde: 1. W. Kooiman 2. Van Borg 3. A. Barendregt. Het rugzwemmen werd gewonnen door W. Kooiman. Het voorgenomen steekspel te water ging niet door. Het optreden van gymnastiekvereniging Jan van Weert (van 18 tot 20 uur) besloot het feest. Daarna ging men naar Hotel de Engel, waar bij een concert door de Symphonie Vereniging Sereno nog een tijdlang lustig doorgefeest werd.

Oudere Weertenaren kunnen zich het zwembad met zijn kabelbaan en restaurant nog goed herinneren. Het moet er heerlijk toeven geweest zijn. Voor die tijd was het ook iets heel bijzonders. Al was het zwemmen niet gemengd, voor de jongemannen was er toch het nodige vrouwelijk schoon te bewonderen. De kabelbaan die op een vlonder in het water eindigde, was een geliefd middel om argeloze meisjes in het water te laten vallen. Een beetje zand tussen het loopwielletje liet de kabel vastlopen. Men had dan de keuze of zich te laten terugtrekken of een duik te nemen. Bij het zwembad lag verder nog een doolhof, de "Dwaaltuin" geheten. Het centrum van "het lustoord de IJzeren Man" zoals het later genoemd werd, vormde het restaurant met theehuis en woning waaromheen enkele speeltoestellen zoals een carrousel, wippen en schommels gegroepeerd waren.

In de cafézaal van het restaurant werd de stemming onderhouden door een echte tingel-tangel, een mechanisch spelende piano, die men door inworp van een muntstuk in werking kon stellen. Het houten gebouw was voorzien van primitief sani-

tair. Daar het complex in eerste instantie alleen voor leden bedoeld was, had men om het hele terrein een omheining gebouwd met een toegang vanaf de kanaaldijk bij Sluis 16. Hoewel dit recreatieoord een aanwinst was voor Weert, kon door de opzet slechts een klein gedeelte van de Weerter bevolking er gebruik van maken. Het verplicht lidmaatschap van de vereniging en de afstand vormden ernstige belemmeringen.

De bezoekers, dus de leden met hun gezinsleden, dienstboden en kinderen, moesten vanaf de stad een lange weg afleggen langs het kanaal, de Boshoverbeek of de binnenwegen rond de huidige Keulerstraat, Parklaan en Voorhoeveweg. Bovendien waren deze toevoerwegen in slechte staat. Een restant van de eigenlijke toegangsweg is nog te zien tegenover de woning "De Lang Hei" aan de Lozerweg. Deze weg, een pad nu, loopt tussen de Kleine IJzeren Man en de speeltuin richting IJzeren Man. De huidige Kazernelaan is pas in 1938 gereedgekomen.

Van dit zwembad-lustoord ontbreekt elke akte of boekhouding. Daar er nog geen registratieplicht voor verenigingen bestond, staat ze nergens beschreven. Ook ontbreekt het aandelenkapitaal - al of niet volgestort - ontbreken de gegevens. Toch mag men uit 't feit dat er diverse gebouwen en andere opstanden aanwezig waren concluderen dat de nodige financiers gevonden waren in Weert of elders.

In 1924 viel het doek over het gewaagde initiatief. Men was genoodzaakt de zaak te liquideren. Op dinsdag 1 juli werd in café Het Bruine Paard het ontspanningsoord geveild. Op dinsdag 8 juli verwierf de heer A. Kneepkens (machinist bij Smeets Drukkerijen) het hele complex voor f 3800,- die meteen via een advertentie liet weten dat het lustoord voor iedereen vrij toegankelijk zou zijn.

Nu begint een periode van aan- en verkoop, verhuur en verpachtingsaffaires. De

vergunning om op gemeentegrond horeca- en aanverwante activiteiten te plegen gaat over op A. Kneepkens die als opvolger van de vereniging volgens de akte tot 2020 de erfpacht krijgt van het perceel, sectie K nummer 2080, groot 3.93.00 ha. In 1929 besloot de heer Kneepkens het hele recreatieoord te verkopen. De eerste poging, op maandag 10 juni 1929, ging niet door. Bij de tweede poging op 30 augustus ging het lustoord over in handen van de heer Broekmolen uit Vlijmen, die de exploitatie weer verhuurde aan P.J. Everaers. De heer Everaers huurde het ontspanningsoord, groot 8.94.50 ha plus de 3.93.00 ha in eigendom van de gemeente Weert, voor de tijd van 5 jaar per 1 augustus 1929 voor f 416,- per jaar. De huur voor de toegangsweg bedroeg f 25,- per half jaar. De gemeentegrond huurde hij voor f 1,- per jaar. Hij genoot alle inkomsten uit het café-restaurant, de ligstoelen etc. en de verpachting van het viswater. Dit omvatte

IJzeren Man te Weert

Notaris Welters te Weert

zal op **Maandag, 10 Juni 1929**, Provisioneel in café „Het Bruine Paard“, Markt te Weert, en op **Maandag, 17 Juni** daarna, finaal in café „Jan van Weert“, Stationstraat, aldaar, telkens 5 uur, ten verzoeken van den heer A. L. KNEEPKENS, in het **openbaar verkoopen**:

Gemeente Weert.

Het druk bezochte en een goede kostwinning opleverende lust- en ontspanningsoord „**DE IJZEREN MAN**“, gelegen nabij sluis 16 te WEERT, met circa 3 H.A. dennenbosch (waarbij 20-jarig), heide en groote water-vlakte, sectie K, numm. 897, 1133, 1374, groot 8.94.50 H.A., met **restaurantgebouw on woning** (3 kamers, met vaste kasten, winkellokaal, cafézaal, 2 kelders), bergplaats, 5 ijzeren roeiboeten, 1 houten kano, 2 zweefbanen, carroussel, 2 schommels, 2 wippen, kleed-cabines voor dames en heeren.

Het restaurantgebouw staat op door de gemeente WEERT in gebruik afgestane grond met houtgewas; bij verdere exploitatie als ontspanningsoord zal dit perc. groot circa 4 H.A., met toestemming der gemeente bij den kooper in gebruik kunnen blijven.

Aanvaarding : 1 Augustus 1929, zoodat de kooper reeds terstond het voordeel heeft der drukke vacantiemaanden.

Betaling : 1 October 1929.

Nadere inlichtingen bij den Notaris.

Typ. Druven-Wegels, Weert.

echter maar een gedeelte van de totale plas. Op 12 maart 1934 kocht de heer Broekmolen de percelen nrs. 99, 100, 101, 665 en 666 van de familie van Aken. In 1936 ten slotte werd de gemeente Weert eigenaar van het hele complex. Intussen was het lustoord gesloopt. Het restaurantgebouw werd verkocht aan de Lucifersfabriek, thans Bosch-Hansella, waar het nog jaren dienst heeft gedaan als kantine.

Het tweede zwembad

Intussen was de heer A. Theunissen in 1933 een café-restaurant annex speeltuintje begonnen aan de oostzijde van de IJzeren Man. Hij begon daar met de verhuur van roeiboten. Aan de oever van de plas ontstond nu langzamerhand een nieuw zwembad, het tweede in de reeks. Inmiddels waren ook de visrechten op hem overgegaan wat blijkt uit de pachtvereenkomsten uit 1935 met hengelsportvereniging St. Petrus. Ook tijdens de oorlogsjaren bleef het bad gedeeltelijk opengesteld voor het publiek ook al werd het toen gemeden vanwege de activiteiten van de bezetters aldaar. In 1935 lanceerde de gemeente Weert een nieuw plan voor de IJzeren Man. In het midden zou een eiland komen met een hotel-restaurant. Rondom de vijver moest een ren- en drafbaan worden aangelegd en diverse sportterreinen zouden er een groot sportpark van maken. Om het complex bereikbaar te maken ontwierp men de huidige Kazernelaan. Dit ambitieuze plan, met een zwembassin met voorverwarming, zou als werkverschaffingsproject kunnen worden uitgevoerd. Dat de plannen enige vorm aannamen mag blijken uit het verzoek van de Weerter Werthabrouwerij om het restaurant te mogen pachten. Het plan omvatte niet alleen de directe omgeving van de plas, maar het hele boscomplex van 35 ha, inclusief de Kleine IJzeren Man en het Geurtsven. Dit plan is door het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog niet doorgegaan. In november 1945 ging men opnieuw denken over de toekomst van dit gebied. In 1947 begon de gemeente Weert met de exploitatie van het zwembad bij Dennenoord, een primitief natuurbad met strikt gescheiden baden voor dames en heren. Het schoolzwemmen voor o.a. de middelbare scholen doet dan ook zijn intrede.

Verdwenen zwembad uit 1954.

Luchtfoto van de IJzeren Man 1955. Het geheel ligt er nog landelijk bij.

Het derde zwembad

In juni 1952 keurde de gemeenteraad het plan goed voor een nieuwe opzet van een modern openluchtbad op de plek van het huidige bad. De kosten werden begroot op f 150.000,-. Pas in januari 1954 werd het plan door Gedeputeerde Staten goedgekeurd. Op 25 februari werd het werk aanbesteed en de firma Oosthoek kreeg het werk gegund. Zij had ingeschreven voor f 188.740,-, maar de totale kosten liepen op tot ongeveer f 200.000,-. Voor de financiering van het project kon men putten uit de gelden die vrijkwamen door de verkoop van de Weeterheide aan het Ministerie van Defensie (deze verkoop heeft later nare gevolgen gekregen vanwege de plannen tot het inrichten van een Compagnies Oefenterrein aldaar). Ofschoon het inmiddels 1954 was, werd in het zwemgedeelte de scheiding der sexen nog steeds strikt gehandhaafd. Er kwamen 25 dames- en 25 herenkleedcabines op een behoorlijke afstand van elkaar. In het water bestond de scheiding slechts uit een touw. Het 50-meter bad had een open verbinding met de grote plas. Het was nog een echt natuurbad; het water was biologisch nog van goede kwaliteit, er kon veilig in gezwommen worden. Het water van de Zuid-Willemsvaart werd toen zelfs nog gebruikt als drinkwater voor paarden en ander vee. De bewoners van de huizen langs het kanaal gebruikten het kanaalwater ook voor de grote wekelijkse was. Architectenbureau H. Wessels en J.v.d. Voorst uit Naarden had het nieuwe zwembad ontworpen, dat op 29 augustus 1954 feestelijk geopend werd. Men begon met een H. Mis, waarna een optocht met praalwagens naar de vernieuwde IJzeren Man trok. Het was die dag stralend weer, wat gunstig was voor de feeëriekie verlichting die men had aangebracht. 's Avonds werd de dag met een vuurwerk afgesloten. Geleidelijk kwamen ook overige voorzieningen tot stand zoals in 1955 het hertenkamp, in 1956 het eendenvan, in 1961 de speeltuin en in 1963 de camping. Door de aanleg van wandelpaden werd ook de natuur ontsloten.

Het vierde zwembad

De openluchtbaden gingen in Nederland echter steeds meer terrein verliezen zodat men gedwongen werd om te zien naar een andere, meer moderne vorm van zwemrecreatie. Daarom besloot de gemeenteraad in 1988 tot het bouwen van een subtropisch zwembad. Dit vierde bad werd geopend op 12 mei 1990.

Daarnaast vond er een restauratie plaats van de roei- en visvijver, een restauratie die noodzakelijk was omdat door gebrek aan doorstroming de vegetatie was vernield. Door ondeskundig beheer was het eens gezonde water een dood water geworden.

Het nieuwe subtropische zwembad dat op 12 mei 1990 werd geopend.